

# *Сивата икономика в България: тенденции и предизвикателства*

*Божидар Данев  
Председател на БСК*

*София, 10 декември 2009*

# *Сивата икономика: тенденции и предизвикателства*

## ***Сивата икономика:***

- Обсебваща и заразителна, придобива характера на ***икономическа наркомания***,
- Генерира финансова основа за ***корупцията!***
- ***Има нови измерения в условията на криза.***

# *Сивата икономика генерира свободен финансов ресурс*

## **Сивата икономика устройва:**

- **работодатели** (*нерегистриране на сделки, неплащане на ДДС, акцизи и социални плащания*);
- **заети** (*служители, работници*);
- **самонаети**;
- **администрацията**;
- **финансови институции - банки, лизингови компании и др.** (*намалява риска*);
- **политици и политически формации** (*финансиране на партийни издръжки, вкл. разходи за реклама, PR*);



# Сивата икономика: тенденции и предизвикателства

## Държавата - генератор на сива икономика:

1. Забавянето на плащания от страна на републиканския и на общинските бюджети тласка бизнеса към два изхода: или да преустанови (напълно или частично) дейност, вкл. да освободи персонал; или да отиде в сивия сектор
2. Въвеждането на незаконносъобразни регулации (особено от страна на общините)
3. Въвеждането на необосновано високи такси, данъчни и осигурителни ставки (*напр., увеличен данък върху хазарта; невъвеждане на осигурителни прагове за самоосигуряващите се*)
4. Сложни процедури и бюрокрация по събиране на глоби и др. санкции (*напр., КАТ*)

## Необходимо е:

- ▶ Приоритетно прилагане върховенството на закона;
- ▶ Реформа на контролната система;
- ▶ Борба срещу усещането за безнаказаност!

## Инструменти срещу сивата икономика:

- нормативни, в т.ч. данъчни
- организационни
- технологични

## **Нормативни, в т.ч. данъчни инструменти:**

- Ограничение на кешовите разплащания
- Задължително изплащане на трудови възнаграждения по банков път
- Завишаване на санкциите към некоректни работодатели и заети в икономиката;
- Въвеждане на задължителна регистрация по ДДС
- Премахване на тавана на пенсиите

## **Нормативни, в т.ч. данъчни инструменти:**

- признаване на част от касовите бонове за разход на физическите лица при годишното облагане на доходите им
- 50% от средствата над минималните осигурителни прагове да формират лични пенсионни сметки на осигурените лица в НОИ

## Организационни инструменти:

- подобряване на координацията м/у институциите, отговарящи за контрола по спазване на трудовото, данъчното и осигурителното законодателство;
- въвеждане на хоризонтални връзки между държавните институции и НАП, при въвеждане на определени обекти в експлоатация (количествена сметка и фактури за бетон, желязо), при категоризация на хотелите и пр.;
- Анализ на трудовите доходи и социалните плащания в сродни дейности и производства



## Организационни инструменти:

- проверка на източниците за погасяване на кредити, лизингови вноски и др. на физическите и юридическите лица;
- въвеждане статут за експерт-счетоводители като проверители на ДДС;
- Агенцията по заетост да публикува действителните (реални) пазарни средни работни заплати за отделните професии по региони и отрасли.

## **Технологични инструменти:**

- свързване на всички касови апарати “on-line” с автоматизирана специализирана система за следене на плащанията към НАП;
- задължително инсталиране видеонаблюдение на:
  - автомивките,
  - доставките на горива на бензиностанциите
  - асфалтовите бази и др.

## **Технологични инструменти:**

- Включване в новите документи за самоличност на персонален електронен подпис
- Въвеждане на инстант разплащания за малки суми (до 1000 лв.)

ПОМИСЛИ ЗА УТРЕ,  
ИЗЛЕЗ НА СВЕТЛО!

На 2 май 2007 г. по инициатива на БСК  
стартира **кампанията „На светло“**.

В нея се включиха БНТ, БиТВ, Нова ТВ, БНР, Дарик  
радио, вестниците „Труд“, „24 часа“ и „Сега“ и АИКБ

Чрез сайта на инициативата – [www.nasvetlo.net](http://www.nasvetlo.net)  
до момента са получени повече от 250 сигнала,  
които се проверяват от НАП, ГИТ и др. институции

# *Сивата икономика в България: тенденции и предизвикателства*

*Божидар Данев  
Председател на БСК*

*София, 10 декември 2009*